

ھېر موبىنى

مؤلفى ط . جمىل

معارف نطارت جليته سنك فى ۱۷ جمادى الآخرة ۱۳۲۱م
وفى ۷ ايلول ۱۳۱۸م تاريخى و ۱۶ نومر و نورخصتنا مشيلىنا
طبع اولمشدر

دارتت عيالات

بىرون دارتت

۱۳۲۱م

مؤلفك مهربنى مادى رليان سوزر ساغنه در

مقدمه

جناب خلدون کریم ، شرفشاه معارف پرور ، بادشاه زقیات کتبخانه نعت با ستر سلسله لغازی (عبدالمجید) خانیان اندرز حضرتی مدام دوره از یک برای سوکت و شانه پورسون .

دو عیب جناب جها بنایند زده هر علم و صنعت ایچون بر مریح اولوه اوزره ساهه اختساری تزییه ایدی بونجه آمار و نولغاه سیانه برده سزوه و عثمانی موسیقی تحصیلیه خدمت اید هک برار عوده ایلیک چوقده بری اصل اید غمسه ایدم .

فی الواقع موسیقی به معنای اولوه اوزره ساغزده موجود اولدیه شکر ، بوفک نظریاتنده زیاده تاثیرات و فواصی حکیمه منده باعث بعضه ناتمام ادوار زجر لرید ، انحال با ایلسه بر دیوانچه استعاره و یا خود جیب خطه منده بکره به معروف شرقی مجموع اولدیه عبارت اولوب موسیقیک بزده الاله علی و تجربی تحصیل اید لکه و یا خود بصورت تحصیل اید هیچ برینجی اوکره نلما لکه اولمی بونزده استعاره مملکه اولدینجی اثبات ایلکه در .

سزوه موسیقی ایچونه یازده جو ایزک ، بولساره معنونک یایی ، لازم غیر سفارته اولدیه محسنا لهر کجه تقدیر اید لسه اولدیه نوط قواعدیه نظریات موسیقیک نطیبه و امتزاجنده تحصیل و علمنده اید اولدیه جبهه صورنده در سوال عبارت اولمی الزمدر .

ایته زقیات عامده اید تناسب بر واسطه نغمه در کار اولدیه اجتناع موسیقی نظردنه اولدیه و نقضانه مأخذ نقضانه بعضا کجی شعله غلبه اید رک وجوده کتر مسه اولدینم سوازه تا حینک اوصاف لازمیه یا جامع و مختلف تالارده توسع و از هر جهت مضبوطنه علی قدر الاطمانه غیرت اید لسه اولدیه رغبت قارئه نظریاتی مأمور .

بزرده بسته

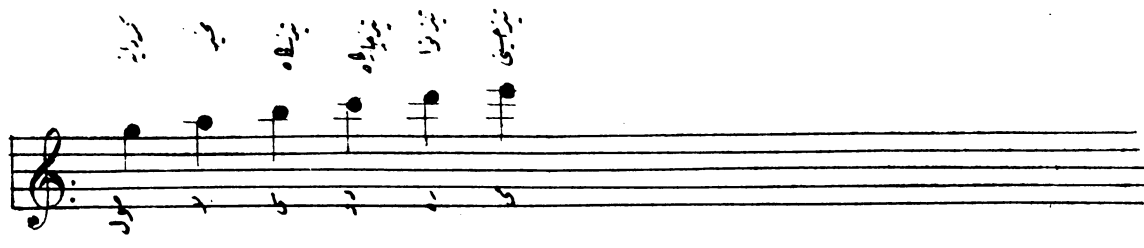
ایروده ویریدیک تفصیل شده سبانه اول یعنی اوزره بویری اسکده ، برود قرارگاه ، انضامه اوقناد
 [۴] یعنی (ره ، سی ، فا ، صول ، لا ، سی ، دو ، ره) هالنده براسقال [۴]
 اسقالله نشاد مقامات اولفده بونده یاکنز بر ابجی مقام حاصل اولفده بسته ره ، مقامانک نوعی ازهم اولفده
 ره سی فا صول لا سی دو صدالریک لهبرنده بر اوقنادله فاصله بله سفده اسقالله اشغال ایدیلور
 انجه اسموات مذکوره نام دیاجنود طبیعی صدالریک لوب ، بونزک آره سنده بولناه و دیرنه ، بول شادریله
 کوسزلیشه یارم مسدک یعنی اسموات غیر طبیعی که الحاقیه ره دیگر بر طاقم خامله بولازره تشکیلوت مفایه
 بر صورتهمه لازمه ایدوع ایدسه اولور .

صدانک بویری اسکی لاینجیه بر نطقه رعایانک بهر صداعنده که ایلاک لهجالدر .

موسیقی زده ایسه صدای شیریچون فونونینا کلر نطقه سزله زمانه مخصوص برده قلم اسملر اولوب نطقه مفایه بر بار برده آه ذکر ایلدر :

[۴] ذواککل
 [۴] زده سته طاقده

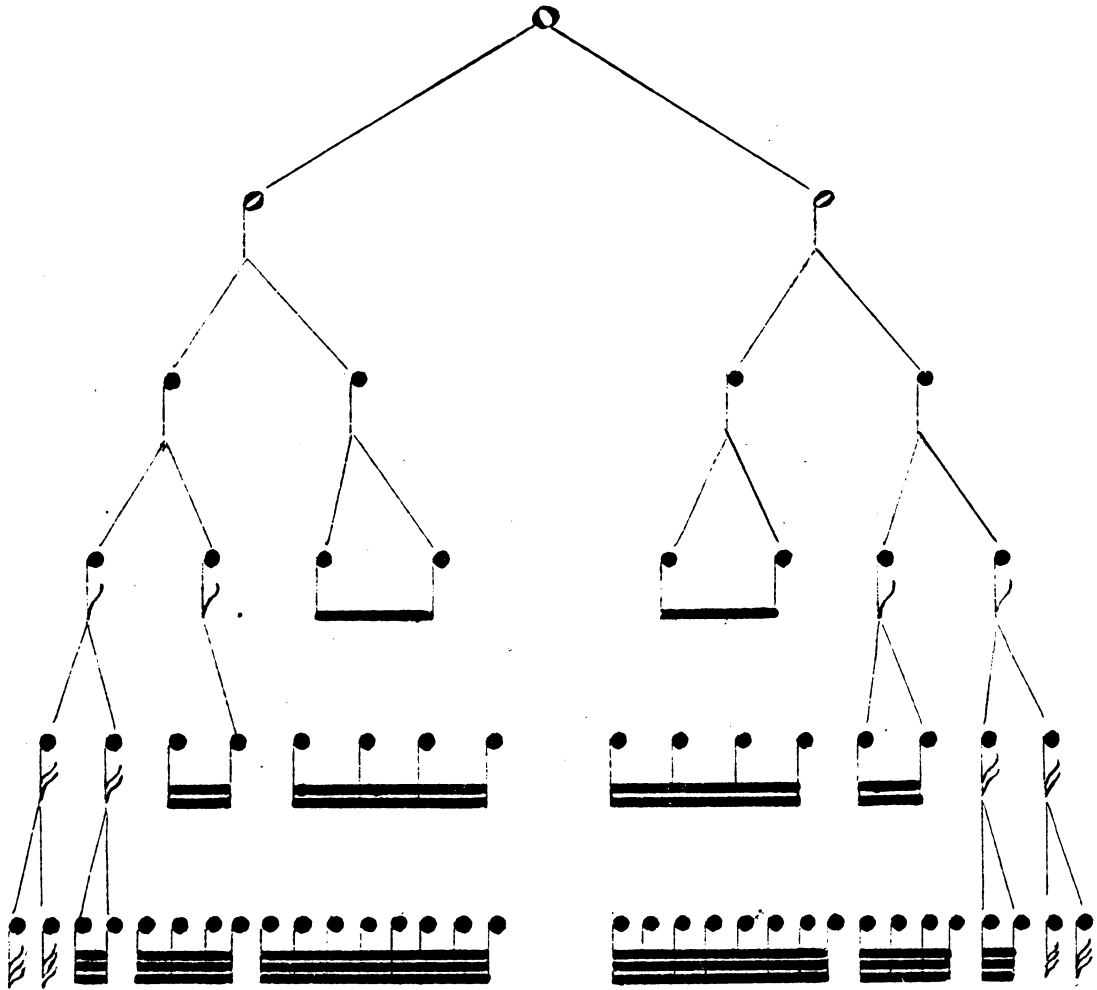
بعضی اصوات طبیعی (نام سلسله) اولوب نغمه اصوات غیر طبیعی (بایم سلسله) اینده نغمه مقابلدی دهنی دیز نغمه بولمیش
ذکر ابریه جلد .

اینگنی سبت
صدانک حرطانی
نغمه و پورته

فنه موسیقی به تقیفاً تشکیل ابریده یعنی نغمه حالیه کلامه صد درت در لوه حرکت تابع اولوب بوده طول و نغمه
ارتفاع و نغمه عبارتند . صدانک طول و نغمه یعنی درجه انشادی نغمه دینجه اشارتله تقیفاً اولوب .
باشجویری سؤزدر :

برک	اینگنی	دنگ	سنگ	اودنجه	اوتراینگنی
○	◡	◡	◡	◡	◡
<i>Ronde</i>	<i>Blanche</i>	<i>Noire</i>	<i>Croche</i>	<i>D. Croche</i>	<i>T. Croche</i>

بوتورده سو (○) برک نغمه واحد قیاسی زمانه اعتبار اولوب . و درت نغمه قدر امتداد ابر . دنگری
آینه که جدولده اراده اولمیش اوزده هب نصف درجات ایدیکدی نغمه کوهیولوب .

دېچك كوداهد قياسي اولاده برلكه شنبه ايتليك ايگيدو ، درتلك درتده ، سزلك سزده ، اوله ايتليده
 اوله ايتليده ، اونوز ايتليك اونوز ايتليده بر قسم تشييل ايتلمده درلر . برلر دده ماعدا برده الخمسه درتلك
 يعني برلكه الخمسه درتده بر قسم قدر ممتد غابت سريع شو نوطه واز ايتده موسيقيزده غير مشعل و غراب موسيقيزده
 نادر استعمالدر .

نوطلك مالفيتي انچه ارتفاع و تنزل امواته كوسترده ميژكي اوستي و ميژكي آره لرزه كه موقع لرزه عبارت
 اولوب قوير و قلدن بك اشاعي بوتقاري اولمده اهيت بوقدر .

برده سزلك ، اوله ايتليده ، اونوز ايتليك كي خيظله نوطله شكل اصليدي منفرداً باز لردي
 زمانه محافظه ايدوب برشمه بر قايي برآزده باينجه خيظله برينه افقي ميژكييد قائم اولور ؛

دسذلك ايسه سؤيله :

اولده لياحه ايسه سؤيله :

اولدوز ايكيلك ايسه سؤيله :

ايدير يديره ربط اولدوز .

سدلك ، عدد اهتزازده تفاوت نجهسي اولده ارتفاع و تنزله كاخجه بوده (بورت) ناي و بريسه بسه ميزيلك
 سؤيله نصيه اولدوز . نوله ربوسطك ميزكي اوستي و ميزكي آره لنده اهنه موقع ايدرك برزده ايه اوزرنده كي
 مصود و نزول هر كته مشابه اولوز اوزره ترفع و تنزل ايدر .

بورت نك ميزكيدى سؤجهده اساعينه بوقارى به طوعزى تعداد اولدوز :

بئجه ميزك	در دنجي ميزك آراسى
در دنجي ميزك	اوچجه ميزك آراسى
اوچجه ميزك	بئجه ميزك آراسى
بئجه ميزك	بئجه ميزك آراسى

بورت نك شكل حاضرى اولده بربرده ده زياره سنى استيعاب ايتيره بئنه ده هال بوكر بوفا صيف برسى لازم قلمه
 اصوات طبيعه يسنده تيره نده يدكى بسه عدد اولديغنده بورت نك دائره اهماط سنده هارجه ده قالا
 يره لر ايجوده عوده ميزكيدى قوللويانور .

مثال

عدد و جهیزگی اجه لادی عالده تولا نیورل ؛ بر لادم واقع اولدق بورنه به سه جهیزک نه عبارت فالبر .

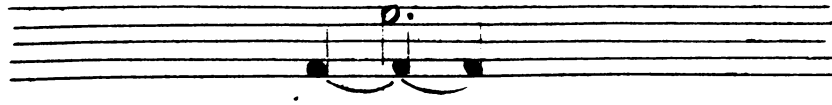
او جهی سجت
نقطه لی نوط لر

صانک طول و فصرنی یقیه ایدنه و نوط دینله اشارتورده باشلیج لرنیک درجه امتداد و شکلری اولدج سجه به بیا به ایدسه ایدی . اشارات مذکوره هیه ایی قسمه عبارت امتداد لوده بولنقله قوت لرنیک باریم شی منم و اوج قسم قدر تمه بیا به رک دهامشوع درجه ات امتداد بولمه اوزره اولکلرینه برر نقطه کیزیلور و بورنه نقطه لی نوط اطوره اولتور .

بر لک ایی ایقله معادلر . بورا سوبجه :

برنقله عدد و ایزیرایسه قوت لک باریم شی زبانه (اوج ایقلک درجه سده) امتداد ایدر .

ایبیک ای عدد در تنگه معادل در . بر ۵ :

بر نقطه عددی ای بر ایسه قوتنگ بارم شتا مضم اولد جفته ایج در تنگ درجه سده امتداد ایسه .

کذلک بر در تنگ ای سز لکه معادل در . بر ۵ :

بر نقطه قوتنگور سه قوتنگ باریم شتا مضم اولد و ایج سز لکه تقابل ایسه .

سز لک ای او نه الیفه سادی ایسه نقطه ایسی حاله شویدجه :

ایج او نه الیفه سادی اولور .

نهایت ای اونوز ایبیک امتداد زده بر شانه اولد ایسه رحی نقطه ایسی حاله شویدجه :

ایج اونوز ایبیک معادل اولور .

نقطه ای نوله لک رحی سز لک داوه ایسه رحی مینکلیدی بعضه نغز لده بر شکل مخصوص ایسه بایبورل
بر نغز ، سزه موسیقیه اکثرینه نغز ایله ای او زده ، سز لکه سه عده او نه ایسه ،
داوه الیفه سه عده اونوز ایبیک صد بر نغز عبات اولوب ، بده بده بر بون بازلو ایجاب ایسه
بر نوله لک مینکلیدی ، سال آیده اولد ایسی رحی چیزکی به نغز اولور :

سوره موسيقياك زياده نومونيدونه نوطك اييلك ، درنگ ، سزلك بده اوله اليقده و بوزك
نقطه ليدنه عبارتور .

بلك صدلك درت تايزده عبارت اوله درجه اندازيه كوره يدبكرنه متفقا كوهيلاك اوله
نوطك سرعت نسبي ايجه مجده كوستمه ايرك . سحديه موسيقزه اك زياده لازم اوله سالفانكر
اييلك ، درنگ ، سزلك ، اوله اليقده نوطك زمانه ايله مناسبي ده ايله ايقاع اعتمده اوله
اوزره بيايه ايره كم لك برده سرتابو ديزه اورولسي برضوب اولسه نظرا

درت مرتب	○	اييلك
= ايجه	●	درنگ
= بر	◐	سزلك
= يارم	◑	اوله اليقده

و نطقه لید ره دخی :

- ایبک ۰ م ای مزب
- درتک ۰ م اربع =
- سزک ۰ م برنجی =

استاد ایرار .

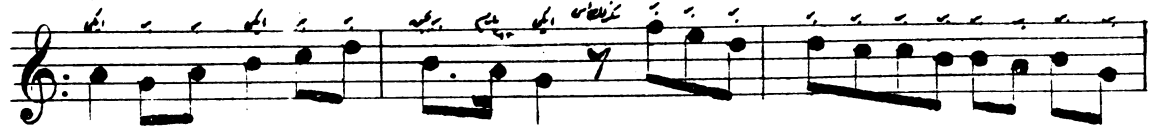
انچه سزک اسم ، نوزک واحد فبائی زمانه شنبه نشکیل ایند کله ای قسامی ایما ایله بندنه ، مزب یعنی نینو
 هابله کوسز کله ای عساره توافقه بجزار . سنو ای مزبده عبارت اولده یعنی (بر ، ا بک) عدد لیک
 از سغنی بر حاله و نطقه لیدی سزک استاد ایرار (م) نوزنه درتک و درت مزبده عبارت اولده (م)
 نوزنه دخی ایبک دینیلور که بر مخالف ، بندی بر زهنی شایسته بیلیر . انچونه نوزک اسم ایله لیدر مقابل
 اولورده بر زه دخی :

- دزه
- م یامه
- م فاره
- م فیکلا
- م یف فیکلا
- م اربع فیکلا

شیرلی مزج اولور .

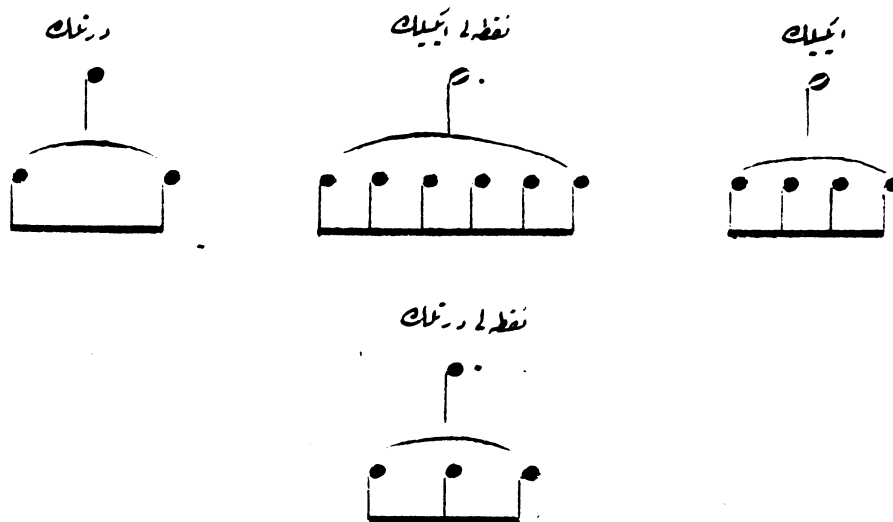
درجات استاد امروانک نطقه لیدی بر اولورده اکر موسیقی کوسنایه مزج معروف و محفوظ اولورده اک مشهور آواز

موسیقی مزاجہ بردہ آتہ برقیح ممال ابرار ایڈیٹر کہ بہر لوطہ اور زردہ بولساہ عدد بولوطہ برقیح مضاف
اور دہجنی یعنی لوطہ نک قیاح مزابوہ اولیٰ یعنی ایما بیدر .

بوسالده نطقه سز و نطقه ایلیک در نطقه ک نشکل اولدنی بجه صربا ایچون برضاب نوبه ایستمر در جسته اولدی
 صغیر ایضاح ایچوندر . اساسا بولدی بر نواع صربا به مشکل نطقه لده بهر صربا ک ، کانه بایله برسورده چقارید
 صدکی یکدیگره ربوط اولسی لازم اولوب بونک ایچونه دخی نطقه تشکیل ایدنه جنز بونک یاندز برغیسی دور و لویه کفایت
 ایدر ؛ رید صربا بوجی صربا ک حصول کتیردیگه اهتزازله امتدادونه عبارتدر . بوعالده ایلیک
 در نطقه نطقه باغده اشارتیه (نطقه نغنی صجه راجعت) بر برینه باغمنه بر نواع سزلاک هکنده در :

شال :

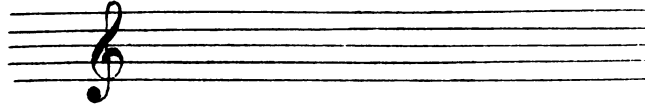

در درنجی سجت صدانك موقعی اناختار

کلام ، فلادینه ، مازدولیه کی اک نیز صدایلدنه فونتر باسی دیاسو بودسی کی اک یست صدایلدینه
فدرجم درجه نوزلی مختلف برجه آلات موسیقیله قادیله ، ارکک و هیوجوه صدایلیک برزیه صدایلدینه
صورتیه موقعی یقیه ایدیه اناختار واردر . چوندک علاوه چیزکی ایدیه یقیه ایدیه جک اولده بک
زبانه یست دیایلیک زیاره نیز صدایلیک یورته یقیه باسی ایدیه مختلف نوزده سلسله اصدانک نیز صدای
آلات موسیقیله ایدیرلی ، یست صدایلدیه قادیلیکی ، توسط سلسله ایدیه دره توسط موقعی یقیه
لازمدر .

اناختار اوج درلودر : مول ، فا ، دو اناختارلی .

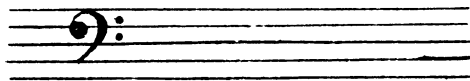
بجیسی داک ره اولاده شو :

صول اناختاری گناه ، قنورینه ، عازولیه دامال تر مسعل ساز لرله یانور و آر بانگ صاغ الده
اجراییه و بر موسیقی پارچه نك نغمات اساسی تشکیل ایدنه قسامی تجربه مخصوصه . صول اناختاری
نهایتی تا طویز پورته نك ایچی چیز کیسه کمالک اوزره رسم اولور . و بر چیزکی یه اصابت ایدنه برده لر عومینه
(صول ، راست) اعتبار ایدرک اصوات سازه دخی بونبه یعنی پورته نك تر سمدی استقباب ایدنه هلی درجه
کوره نسل ایدر . مثال

ترتیبده کلامیله معنی اوزره ، صول اناختاریک دلاینه ایچی چیز کیسه صول اعتبار ایدر کی حاله
پورته تر صول قدر صدای انسانه آلات موسیقی نك منحل اولدیه هلی ان دیک صدای استقباب ایدر .
بجیسی شو :

فا اناختاریدیر که ، آرمونی قاعده سه نوزنیفا بر موسیقی پارچه سی تزیه ایدنه نغمه لره دینت صدای آلات
موسیقی یه یانور و آر بانگ صول الیه مخصوصه . فا اناختاری پورته نك در دخی چیز کیسه وضع اولور ،
و بر چیزکی یه اصابت ایدنه برده لر (فا ، اوج) اعتبار اولور ، اصوات سازه دخی بونبه یعنی پورته نك
دخمه دینت سمدی استقباب ایدنه هلی درجه کوره نسل ایدر .

اطلاق اولیسه و اصوات مذکورده بر صدای طبیعی مصل طرفه سز # دبه ز و سز b بمول اشارت زنده
 برینک الحافیه حاصل اولفق برقتند . دبه ز صدای طبیعی یا یاریم سس نیز استیبر . ؛ بمول ایسه اولسبج و
 استیبر . . بر صورت یاریز و یا بمول ایله تغییر ایسه صدای طبیعی به سمل صوت متغیر (صول) ایسه
 (صول دبه ز) یا هرد (لا بمول) و (دو) ایسه (دو دبه ز) یا هرد (ره بمول) الخ اطلاق اولوز .
 فصل که فائزه دینیه آلت موسیقی ره سمل (می ، هینی) ایله (ره ، نوا) طبیعی صدای آرسنگه
 ره دیز و یا می بمول صوت متغیری بر لولایچون نواک الشفکآ سزال فاله بریبور . و بر صورت یاریم سس
 نیز استیبر اولده نوا پردی (حصار) دیز نیز صدای غیر طبیعی به نول ایسه اولوز . یاریم سس سز سز در :

زنگوله

ست حصار

عار

زنگوله

دو دبه ز

دو دبه ز

دو دبه ز

دو دبه ز

کردی

کردی

مجاز

معا

اربع

دو دبه ز

دو دبه ز

دو دبه ز

دو دبه ز

سینا

سینا

سینه

نیز مجاز

نیز حصار

دو دبه ز

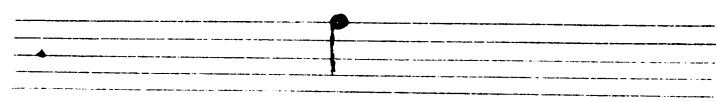
دو دبه ز

دو دبه ز

دو دبه ز

بر صدای طبیعی یا تغییر یافته هم ریه ز هم ببول اشارتینک ، استغلا صدای مذکورک عینه هینک اوستخ و یا
 ارسنده تغییرنده همدل کله جنک الناس ازاله ایچوندر . ببول اوله مثلا مجاز مضامنه سلاکک بایم سس
 یئشند بر لبه همدل کله (سی ببول کردی) مسانک لادیرزه هاندزه استغلا لازم کلور . دبو هاندزه طبیعی
 لادیرزه اوله دوگاه عینه هینک اوزرینه تقادف ایدرک یئیکرندنه تغییریه ایدرزه اولور . کذلک دیرزه اوله
 متلا بیا ه مضامنه عجم ریه سنک بایم سس یئشندنه همدل کله فادیرزه اول ببول هاندزه استغلا دبو هاندزه
 طبیعی مول اید ببول مولک عینه هینک اوزرنده باز لیرزه یئیکرندنه تغییریه ایدر ماسی مخذوری دفع اولور .
 دیرزه ببوله شفا بره هفت دیرزه هفت ببول دارد که منقیر بر صدای بایم سس دهاتیر لیرزه یئشند بر لبه
 هفت دیرزه سول # و یا خور X سوشنده در . هفت ببول ایه سول b b ایچی ببوله عبارتدر .
 دیرزه ، ببول اشارتیه تغییر ایدرله بر صدای طبیعی با حال اصلینه ارجاع ایچونه بره سول # شفا
 (ببقار) اشارت واردر .

سؤاستی ده بیان ایدرلم که اصوات منقیر و عموری هینک ایدر محدود اولدنه بر اصولک نغمه لره نقد رانینکی
 رفت دیرزه ، ببول ، بقار ، اشارتینده بری بونترک همدنه توئیچوب یا نغز باشدنه که قونور و عمودی هینکی
 قیاسیه یعنی اصول تجزیه قدر بریقا اشارت دیرزه لیره ده مثل اولور .
 مضامنه ، طبیعی و غیر طبیعی مدارله نغمه و نقل ایدر لر . اگر مضامنه بر دو بار فاج ، صوت غیر طبیعی
 بر لیرزه ایسه نوظنک باسه طرفه ، آناقتار و اصول عدد کرسیله برابر اصوات مذکوره به عات اولدنه ریه ز و یا
 ببول اشارتینده ه الطاقه اولور ، و آرماتور [۱] نامی و بریمه بر اشارتیه هکجه مضامک محوی اولدینی
 نیم مدارک دیرزه و یا ببول اولدنه اجزا ایدرله هنج اکلستیدور .
 سول یازده همد موسیقی بار جسی راست مضامنه ایه بر مضامک اصوات مکونه سول اولدنه سول :

[۱] نوظنک ، هوز سائزده غیر مانوس اولدنه (آرماتور) اصطلاحه مقابل (سزانه) زلمی اولدور . آرماتور لفظی
 آناقتار و اصول عدد کرسیله تغییر اشارتینک هکجه مجموعه سول یعنی اطلاعات اولدنه بیور .

